

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Kiækheds Erindring, Willemoes

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Kiækheds Erindring, Willemoes", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Aarhus Universitet, Det Teologiske Fakultet. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1810_144-txr-shoot-idm69.pdf (tilgået 20. juli 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Oversigt over manuskripter og tryk

Manuskripter

Der er ikke bevaret et komplet manuskript til værket. Følgende manuskript findes i Grundtvig-arkivet, Det Kongelige Bibliotek, København, Fasc. 386. 41. Det er et fragment af en afskrift af den trykte udgave, hvor Grundtvig har rettet og ændret dele af teksten. Debatten om manuskriptets forhold til førstetrykket sammenfattes i Albeck 1934, s. 15 f.; han afviser, at der kan være tale om et forarbejde. De substantielle afvigelser fremgår af *Udvalgte Skrifter* 1 1904, s. 767 f.

Førstetrykket

Nummer i *Bibliografien*: 144.

“Kiækheds Erindring, Willemoes” (førstelinje: “Kommer hid, I Piger smaae!”) udkom på side 167-172 i *Danske og Norske historiske Mindesange, samlede og med oplysende Indledninger udgivne* af Knud Lyne Rahbek. Rahbeks indledning til denne sang stod på s. 166 f. under titlen, der ligeledes var tilføjet af Rahbek: “Kiækheds Erindring, Willemoes”. Bogen var trykt hos E.M. Cohen og udkom senest den 29. oktober 1810 hos boghandlerne Thoring og Colding. Den uindbundne udgave blev solgt for 4 mark, 8 skilling, mens bogen indbundet kostede 1 rigsdaler. Denne dag skrev boghandlerne i *Kjøbenhavns kongelig alene privilegerede Adresse-Contoires Efterretninger* bl.a., at værket “med Føie kan betragtes som et poetisk Sidestykke til hiin vor Ove Mallings skønne prosaiske Eftermæle om Nordboers fortienstfulde Daad” (*Adresseavisen* 1810, nr. 254; her henvises til Malling 1777).

Oplags- og salgstillene kendes ikke.

Senere udgaver

1838 regnes traditionelt som det skelsættende år for digtets udbredelse: Weyses melodi udkom i Carl Borchhorst's udbredte sangbog, og digtet blev sunget til denne melodi i Vartov ved Grundtvigs foredragsrække *Mands Minde* (Grundtvig 1877; Clausen 1975, s. 146-149). Denne følgende oversigt forsøger hovedsageligt at dokumentere digtets udbredelse inden 1838. Til dette formål er der blevet gennemset læsebøger til skolebrug, digtsamlinger og visebøger nævnt i *Bibliotheca Danica* (Bruun 1877-1902, bind 1, sp. 1022-1026 og bind 3, sp. 201-211; Ehrencron-Müller 1948, sp. 770-772). Udgaver efter 1838 er fundet ved en gennemgang af *Bibliografien* og fuldtekstsøgninger i digitaliserede tekstkorpora (se afsnittet med Anvendte websider). Ved alle titler angives udgaven, der først bragte digtet, og den udgave offentliggjort inden Grundtvigs død som sidst bragte digtet. Eventuelle mellemliggende udgaver er udeladt.

- 1813 Ludvig Stoud Platou udg. *Dansk Chrestomathie eller Læse- og Declamations-Øvelser for Ungdommen*, 2. udg. [1806], s. 121-127, nr. 8: “Søkrigeren Willemoes”; 3. udg. fra 1827, s. 455-461, nr. 21.
- 1815 *Kvædinger eller Smaakvad*, s. 171-178, under titlen “Villemoes” (*Bibliografien* nr. 251).
O.D. Lütken udg. *Huus- og Skole-Sangbog eller 266 lystige og alvorlige Viser og Sange, samlede for*
- 1818 *Venner af uskyldig Munterhed og ægte Dyd og især for brave Skolelærere og flinke Skolebørn*, s. 207-210, nr. 184: “Willemoes”.
- u.å.: Rasmus Andersen, H.O.C. Zinck & O.D. Lütken udg. *Melodier til O. D. Lütken's Huus- og Skole-Sangbog*
- 1819 *udsatte trestemmigt for Sang, af R. Andersen, Lærer ved Seminariet paa Joenstrup; gennemsete og rettede af Professor O. Zinck*, s. 106, nr. 184.
- 1823 Steen Steensen Blicher udg. *Bautastene*. Odense, s. 91-99: “Villemoes”.
- 1829 Knud Lyne Rahbek udg. *Sømands Tidsfordriv, eller ny Samling af Orlogs- og Sømandssange; udgiven, og ledsaget med historiske Oplysninger*, s. 114-120: “Willemoes”.
- 1835-1836 Frederik Barfod (under pseudonymet A.S.) udg. *Poetisk Læsebog for Børn og barnlige Sjæle til Brug saavel i Skolen som i Huset* [Alternativ undertitel på smudstittelblad:] *Nytaarsgave for 1836*, s. 413-419: nr. 226.: “Willemoes”. 3. udg. 1850, s. 239-243, nr. 98.

- 1836 Christian Winther udg. *Hundrede Romanzer af danske Digtere. Samlede og udgivne*, s. 241-247: "Villemoes". Digtets stavemåde er normaliseret. 2. udg. fra 1839, s. 195-200.
- 1836 Selskabet for Trykkefrihedens rette Brug & Frederik Fabricius udg. *Samling af fædrelandshistoriske Digte*, Grundtvigs digt s. 268-274, Rahbeks fortale s. 267 f.; samlet titel: "Villemoes". 3. udg. fra 1867, s. 189-194.
- u.å.: C.E.F. Weyse *Ni Sange med Accompagnement af Pianoforte komponerede og Hr: Dr: Heinrich Marschner Kongelig Hanoversk Hofcapelmester venskabeligst tilegnede*, nr. 8: "Villemoes". Titel og datering efter Fog 1979, s. 114 f., nr. 102
- 1837 Carl Borchhorst udg. *Trestemmige og fiirstemmige Sange til Brug ved Skoleunderviisningen, samlede og udgivne*, s. 41, nr. 22: "Villemoes", melodi af C.E.F. Weyse. Kun fem vers medtages og dette forklares på s. 50: "I Digtet: "Villemoes", har Udgiveren, paa Grund af Bogens Bestemmelse, maattet udelade flere Vers."
- 1838 Nikolaj Krossing udg. *Poetisk Læsebog til Brug for Skoler. Samlet og udgivet 1-2 (1839-1852)* 3. udg. [1829-1830], bind 1: *For Begyndelses- og Mellemclasserne*, s. 144-149: "Villemoes". 6. udg. 1858 bind 1, s. 141-146.
- 1839 H.P. Holst udg. *Dansk Læsebog for Mellemclasserne og de høiere Classer. Samlet og udgivet 1-2 (1837-1839)*, bind 2: *Den poetiske Deel*, s. 157-160: "Villemoes". 7. udg. 1872, s. 145-147.
- 1840 A.P. Berggreen *Melodier til de af "Selskabet for Trykkefrihedens rette Brug" udgivne fædrelandshistoriske Digte 1-2*; digtet i bind 1, s. 268: "Villemoes", melodien i bind 2, s. 65.
- 1840 *Viser og Sange for Danske Samfund 1-4*, hæfte 1, s. 20-26: "Villemoes". 4. udg. 1847, s. 20-26.
- 1846 Frederik Schaldemose udg. *Danske Kjæmpeviser, Ældre og Nyere*, sp. 805-808, nr. 19: "Villemoes".
- 1849 P.O. Boisen udg. *Nye og gamle Viser af og for Danske Folk, samlede og udgivne*, s. 130-133, nr. 54: "Villemoes". 9. udg. 1870, s. 155-158.
- 1852 C.E.F. Weyse *Romancer og Sange 1-2 (1852-1860)* udg. af Musikforeningen, bind 1, s. 64, nr. 42. I et brev til Musikforeningen anbefaler Grundtvig Boisens samling fra 1849 som tekstgrundlag (Abrahamske autografsamling 4o h. 48, nr. 805). Om de talrige senere udgaver af Weyse-samlingen, se Fog 1979, s. 136-145 og Larsen 1942, s. 45-60.
- 1860 H. Lassen udg. *Poetisk Læsebog for Skolernes højere Klasser*, s. 244-247: "Villemoes".
- 1867 J.J. Lohmann & Sønderjydske Samfund udg. *Tohundrede Sange*, s. 47-49, nr. 29: "Villemoes". 2. udg. 1868, s. 66-70 med titlen *Dansk Visebog, 2den forandrede og forøgede Udgave af 200 Sange ved Sønderjydske Samfund*.
- 1867 Jacob Erslev udg. *Danmarks Melodier arrangerede for Pianoforte og Sang til Brug i Skolen og Hjemmet. Melodierne ere udsatte med Tal efter Chevés Methode*, s. 26, nr. 26: "Villemoes", melodi af A.P. Berggreen; s. 27; nr. 27: "Villemoes", melodi af C.E.F. Weyse.
- 1868 Jacob Erslev udg. *Sange og Digte til "Danmarks Melodier"*, s. 31-33, nr. 26-27: "Villemoes". Melodibog
- 1870 P. Hansen udg. *Nordiske Digtere i vort Aarhundrede. En skandinavisk Anthologi med Biographier og Portraiter af danske, norske og svenske Digtere*, s. 47 f.: "Villemoes"
- 1872 H. Nutzhorn & Ludvig Schrøder *Historiske sange*, s. 355-357, nr.: 194 "Villemoes". Skandinavistisk stavemåde; om Grundtvigs andel i samlingen, se *Bibliografien 3*, s. 381 f.

Bibliografisk beskrivelse

De anvendte eksemplarer

- Det Kongelige Bibliotek, København, katalognr. L, 4165 8o (stregkode 13000849458). Beskåret og indbundet eksemplar.
- Syddansk Universitetsbibliotek, Odense, katalognr. 86.6 Ra27 d (stregkode 550201672333). Beskåret og indbundet eksemplar.
- Grundtvig-Biblioteket. Beskåret, løst eksemplar af digtet.

Eksemplar 1 er valgt som grundtekst og har afgivet faksimiler til udgaven.

Antologiens opbygning

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

Omfang: [4], XII, 172 sider.

Format: 8o.

Mål på eksemplar 2: 171 × 96 mm

Papirkvalitet: trykpapir med flig af vandmærke (takket blomst) øverst til højre på mange sider.

Intern varians

Der er hverken fundet intern eller material varians.

Tekstkritik

Anvendt litteratur

- Adresseavisen (1810) se *Kjøbenhavns kongelig alene privilegerede Adresse-Contoires Efterretninger*
- Albeck, Gustav (1934) "N.F.S. Grundtvigs Digtning om Peter Villemoes" i *Fem danske Studier tilegnet Vilh. Andersen*. 16. Oktober 1934, udg. af Gustav Albeck, s. 5-24. København
- Andersen, Rasmus & H.O.C. Zinck (1819) *Melodier til O. D. Lütken's Huus- og Skole-Sangbog udsatte trestemmigt for Sang, af R. Andersen, Lærer ved Seminariet paa Joenstrup; gennemsete og rettede af Professor O. Zinck*. København. Anvendt i den digitaliserede udgave http://img.kb.dk/ma/div/lytken_mel.pdf
- Barfod, Frederik (under pseudonymet A.S.) (1836) *Poetisk Læsebog for Børn og barnlige Sjæle til Brug saavel i Skolen som i Huset [Alternativ undertitel på smudstitelblad:] Nytaarsgave for 1836*. København
- Berggreen, A.P. (1840) *Melodier til de af "Selskabet for Trykkefrihedens rette Brug" udgivne fædrelandshistoriske Digte 1-2*. København
- Boisen, Peter Outzen udg. (1849) *Nye og gamle Viser af og for Danske Folk, samlede og udgivne*. København
- *Bibliografien*, se Johansen, Steen (1948-1954) *Bibliografi over N.F.S. Grundtvigs skrifter 1-4*
- Blicher, Steen Steensen udg. (1823) *Bautastene*. Odense
- Borchhorst, Carl udg. (1838) *Trestemmige og fiirstemmige Sange til Brug ved Skoleunderviisningen, samlede og udgivne*. København
- Bruun, Christian (1877-1902) *Bibliotheca Danica. Systematisk Fortegnelse over den danske Literatur fra 1482 til 1830, efter Samlingerne i det store kongelige Bibliothek i Kjøbenhavn 1-4, bind 1 (1877) og bind 2 (1886)*. København
- Clausen, Karl (1975) *Dansk Folkesang gennem 150 år [1958]*. København
- Ehrencron-Müller, H. (1948) *Supplement 1831-1840 til Bibliotheca Danica samt Bibliotheca Slesvico-Holsatica til 1840*. København
- Erslev, Jacob udg. (1868) *Sange og Digte til "Danmarks Melodier"*. København
- Fog, Dan (1979) *Kompositionen von C.E.F. Weyse*. København
- Grundtvig, N.F.S. (1815) *Kvædlinger eller Smaakvad*. København
- Grundtvig, N.F.S. (1877) *Mands Minde 1788-1838. Foredrag over det sidste halve Aarhundredes Historie, holdte 1838*, udg. af Svend Grundtvig. København
- Grundtvig, N.F.S. (1904-1909) *N.F.S. Grundtvigs Udvalgte Skrifter*, udg. af Holger Begtrup 1-10, bind 1 (1904). København
- Hansen, P. udg. (1870) *Nordiske Digtere i vort Aarhundrede. En skandinavisk Anthologi med Biographier og Portraiter af danske, norske og svenske Digtere*. København
- Holst, H.P. udg. (1837-1839) *Dansk Læsebog for Mellemlasserne og de høiere Classer. Samlet og udgiven 1-2, bind 2 (1839): Den poetiske Deel*. København
- Johansen, Steen (1948-1954) *Bibliografi over N.F.S. Grundtvigs skrifter 1-4*. København
- *Kjøbenhavns kongelig alene privilegerede Adresse-Contoires Efterretninger* (1810), nr. 254, 29. oktober. København
- Krossing, Nikolaj udg. (1839-1852) *Poetisk Læsebog til Brug for Skoler. Samlet og udgivet 1-2, 3. udg. [1829-1830]*. København
- Larsen, Jens Peter (1942) *Weyses Sange. Deres Betydning for Sangen i Hjem, Skole og Kirke*. København

- Lassen, H. udg. (1860) *Poetisk Læsebog for Skolernes højere Klasser*. Christiania
- Lohmann, J.J. & Sønderjydske Samfund udg. (1867) *Tohundrede Sange*. København
- Lohmann, J.J. & Sønderjydske Samfund udg. (1868) *Dansk Visebog, 2den forandrede og forøgede Udgave af 200 Sange ved Sønderjydske Samfund*. København
- Lütken, O.D. (1818) *Huus- og Skole-Sangbog eller 266 lystige og alvorlige Viser og Sange, samlede for Venner af uskyldig Munterhed og ægte Dyd og især for brave Skolelærere og flinke Skolebørn*. København
- Malling, Ove (1777) *Store og gode Handlinger af Danske, Norske og Holstenere*. København
- Nutzhorn, Heinrich & Ludvig Schrøder udg. (1872) *Historiske sange*. København
- Platou, Ludvig Stoud udg. (1813) *Dansk Chrestomathie eller Læse- og Declamations-Øvelser for Ungdommen*, 2. udg. [1806]. Christiania
- Rahbek, Knud Lyhne udg. (1810) *Danske og Norske historiske Mindesange, samlede og med oplysende Indledninger udgivne*. København
- Rahbek, Knud Lyne udg. (1829) *Sømands Tidsfordriv, eller ny Samling af Orlogs- og Sømandssange; udgiven, og ledsaget med historiske Oplysninger*. København
- Selskabet for Trykkefrihedens rette Brug & Henrik Hertz udg. (1836) *Samling af fædrelandshistoriske Digte*. København
- Schaldemose, Frederik udg. (1846) *Danske Kjæmpeviser, Ældre og Nyere*. København
- *Viser og Sange for Danske Samfund* (1840-1842) hæfte 1-4, hæfte 1. København
- Weyse, C.E.F. (u.å.: 1837) *Ni Sange med Accompanement af Pianoforte componerede og Hr: Dr: Heinrich Marschner Kongelig Hanoversk Hofcapelmester venskabeligst tilegnede*. København
- Weyse, Christoph Ernst Friedrich (1852-1860) *Romanzer og Sange* 1-2, udg. af Musikforeningen, bind 1. København
- Winther, Christian udg. (1836) *Hundrede Romanzer af danske Digtere. Samlede og udgivne*. København

Anvendte websider

- Internet Archive (archive.org)
- Google Books
- Nasjonalbibliotekets Oslo: Det digitale nasjonalbiblioteket